

OPISKELIJAN MENNETTELY	TOIMENPIDE	TOIMIVALTA	SELVITTÄMINEN	VIRALLINEN KUULEMINEN	KIRJAAMINEN	ILMOITTAMINEN	MUUTA HUOMIOITAVAA	MUUTOKSEN-HAKU
Vilppi (esim. plagiointi tai lunttaus), vilpin yritys tai avunanto vilppiin	Keskustelu opettajan kanssa Rehtorin puhuttelu Lukiolain kurinpitotoimet	Opettaja / rehtori Kirjallisesta varoituksesta päättää rehtori ja määräaikaisesta erottamisesta päättää rehtori tai lautakunnan suomenkielinen jaosto (ks. erillinen kohta taulukossa)	Opettaja / rehtori Rehtori	Rehtori	Opettajan Wilma-viesti, jonka rehtori arkistoi Hallintopäätös	Opettaja lähettää Wilma-viestin, jossa vastaanottajana on opiskelija, huoltaja ja rehtori Rehtori	Vilppi opintojen suorittamisessa, kuten esimerkiksi plagiointi tai lunttaus, tai järjestyssääntöjen rikkominen, johtaa seuraamuksiin, joita teon törkeys ja toistuvuus huomioiden ovat keskustelu opettajan kanssa, rehtorin puhuttelu, opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kuuleminen, kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen. Vilpillisesti tehtyä suoritusta ei voida arvioida puutteellisen osaamisen näytön vuoksi. Vilpistä ylioppilastutkinnossa säädetään ylioppilastutkintolaissa. YL15§	Riippuu seuraamuksesta
Opiskelija häiritsee opetusta	Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. LL41§	Oppituntia tai muuta opetustilaisuutta pitävä opettaja. LL42§			Kirjattava LL42§ Kirjataan Wilma-merkintänä tai viestinä	Ilmoitettava opiskelijan huoltajalle LL42§ Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle (lukio-koulutuksen palvelu-aluejohtaja). LL43§ Lisäksi työntekijän on tehtävä työturvallisuusilmoitus.	Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtorilla ja/tai opettajalla on oikeus poistaa opiskelija luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta tai oppilaitoksen alueelta LL43§ Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja/tai opettajalla on oikeus käyttää sellaisia opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja (ei voimankäyttövälineitä), joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. LL43§	Ei muutoksenhakuoikeutta LL54§
Opiskelija häiritsee oppilaitoksen järjestämää tilaisuutta	Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. LL41§	Rehtori tai opettaja LL42§			Kirjattava LL42§ Kirjataan Wilma-merkintänä tai viestinä	Ilmoitettava opiskelijan huoltajalle LL42§ Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle (lukio-koulutuksen palvelu-aluejohtaja). LL43§ Lisäksi työntekijän on tehtävä työturvallisuusilmoitus.	Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtorilla ja/tai opettajalla on oikeus poistaa opiskelija luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta tai oppilaitoksen alueelta. LL43§ Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla/tai opettajalla on oikeus käyttää sellaisia opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja (ei voimankäyttövälineitä), joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. LL43§	Ei muutoksenhakuoikeutta LL54§

OPISKELIJAN MENNETTELY	TOIMENPIDE	TOIMIVALTA	SELVITÄMINEN	VIRALLINEN KUULEMINEN	KIRJAAMINEN	ILMOITTAMINEN	MUUTA HUOMIOITAVAA	MUUTOKSEN-HAKU
Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. LL41§	Opiskelijan osallistumisen epäminen opetukseen enintään kolmen työpäivän ajaksi. LL41§	Rehtori LL42§			Kirjattava LL42§ Kirjataan Wilma-merkintänä tai viestinä	Ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja tarvittaessa lisäksi oppilaitoksen sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle LL42§ Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. LL43§ Lisäksi työntekijän on tehtävä työturvallisuusilmoitus.	Lukiolaki 42§ ei edellytä kuulemistä, mutta hallintolain 34§:n mukaisesti asianosaiselle tulee varata tilaisuus lausua oma mielipiteensä ennen ratkaisun tekemistä. Epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä 32 §:ssä tarkoitettuna opiskelijahuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetuksen palaamisen tukemiseksi. LL41§ Opinto-ohjaaja tekee suunnitelman opiskelijalle yhdessä tämän ryhmänohjaajan, erityisopettajan ja opintopsykologin ja/tai kuraattorin kanssa.	Ei muutoksenhakuoikeutta LL54§
Opiskelija häiritsee opetusta tai rikkoo järjestystä (esimerkiksi päihteiden hallussapito ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksenalaisena esiintyminen oppilaitoksen tiloissa ja toiminoissa, väkivaltainen käytös tai syyllistyminen kiusaamiseen tai vilpillinen menettely).	Opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus LL41§	Rehtori (LL42§, delegointi: kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden hallinnon järjestämispäätös 1.4.2024 19§)	Teko/laiminlyönti yksilöitävä ja hankittava tarpeellinen selvitys LL42§	Opiskelijaa kuultava ja huoltajalle varattava tilaisuus LL42§	Rehtorin hallintopäätös	Päätös annetaan tiedoksi opiskelijalle ja huoltajalle LL42§	Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. LL42§	Päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista. LL50§ ja LL51§

OPISKELIJAN MENNETTELY	TOIMENPIDE	TOIMIVALTA	SELVITTÄMINEN	VIRALLINEN KUULEMINEN	KIRJAAMINEN	ILMOITTAMINEN	MUUTA HUOMIOITAVAA	MUUTOKSEN-HAKU
Opiskelijan rikkomus on vakava tai opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan LL41§	Opiskelija voidaan erottaa lukiosta enintään lukuvuodeksi LL41§	Rehtori 3 kk asti (LL42§, delegointi: kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden hallinnon järjestämispäätös 1.4.2024 19§) Yli 3kk erottamisesta (LL42§ mom 4) päättää kasvatus- ja opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto (hallintosääntö 1.8.2024 59§)	Teko/laiminlyönti yksilöitävä ja hankittava tarpeellinen selvitys LL42§	Opiskelijaa kuultava ja alaikäisen huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi LL42§	Rehtorin hallintopäätös	Päätös annetaan tiedoksi opiskelijalle ja alaikäisen huoltajalle LL42§	Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. LL42§	Päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista. LL50§ ja LL51§
Oppivelvollisen opiskelijan rikkomus on vakava tai opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan LL41§	Oppivelvollinen opiskelija voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi LL41§	Monijäseninen toimielin (LL42§ mom 4) Kasvatus- ja opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto (hallintosääntö 1.8.2024 59§)	Teko/laiminlyönti yksilöitävä ja hankittava tarpeellinen selvitys LL42§	Opiskelijaa kuultava ja huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi LL42§	Rehtorin esitys toimielimelle tai jaostolle	Toimielimen tai jaoston päätös annetaan tiedoksi opiskelijalle ja huoltajalle LL42§	Jos oppivelvollinen on määräaikaaisesti erotettu oppilaitoksesta, koulutuksen järjestäjän tulee yhdessä edustajan kanssa laatia suunnitelma oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen tai opiskeluoikeuden pidättämisen aikana. Oppivelvollisen tulee suunnitelman mukaisesti edistää opintojaan itsenäisesti tai muissa oppimisympäristöissä kuin oppilaitoksessa tai työpaikalla. Opinto-ohjaaja tekee suunnitelman opiskelijalle yhdessä tämän ryhmänohjaajan, erityisopettajan ja opintopsykologin ja/tai kuraattorin kanssa. Oppivelvollisella on oikeus saada sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa opintojen etenemisen suunnitelman mukaisesti. Oppivelvollisella on oikeus oppilas- ja opiskeluhuoltolaissa (1287/2013) tarkoitettuihin palveluihin. Jos oppivelvollinen ilman perusteltua syytä ei osallistu suunnitelman laadintaan tai olennaisesti laiminlyö laaditun suunnitelman noudattamisen, sovelletaan, mitä asianomaista koulutusta koskevassa laissa ja jäljempänä 13 §:ssä säädetään opiskelijan eronneeksi katsomisesta. Ennen eronneeksi katsomista koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa oppivelvolliselle sekä hänen huoltajalleen ja muulle lailliselle edustajalleen, että oppivelvollinen voidaan katsoa eronneeksi, mikäli hän ei noudata tässä pykälässä säädettyjä velvoitteita. Oppivelvollisuuslaki 8§	Päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista. LL50§ ja LL51§

OPISKELIJAN MENNETTELY	TOIMENPIDE	TOIMIVALTA	SELVITTÄMINEN	VIRALLINEN KUULEMINEN	KIRJAAMINEN	ILMOITTAMINEN	MUUTA HUOMIOITAVAA	MUUTOKSENHAKU
On ilmeistä, että opiskelijan hallussa on sellainen LL40.2 §:ssä kielletty esine tai aine, jolla voi vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta eikä opiskelija pyynnöstä huolimatta sitä/niitä luovuta tai luotettavasti osoita, ettei sitä/niitä ole LL46§	Opiskelijan tarvoitiden/säilytystilojen/päällisin puolin vaatteiden tarkastaminen työpäivän aikana LL46§	Opettaja ja/tai rehtori LL46§ Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva henkilö.			Kirjattava LL47§ Wilma-viesti, jonka rehtori arkistoi	Opiskelijalle on ilmoitettava ennen tarkastusta tarkastuksen syy ja perustelu. LL46§ Ilmoitettava alakäisen huoltajalle mahdollisimman pian. LL47§	Tarkastuksen em. suorittamistavasta voidaan poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä. LL46§ Suoritettava mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti. Ei saa puuttua henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi LL47§ Ei koske häiritseviä esineitä/aineita eikä kiellettyjä esineitä/aineita, jos ne eivät vaaranna turvallisuutta. Ei saa tehdä ennakkotarkastusta tai pistokokeita. Ei voi käyttää voimakeinoja. Toimenpiteiden käyttö tulee oppilaitoksissa suunnitella ja ohjeistaa. LL47§	Ei muutoksenhakuoikeutta LL54§
Opiskelijalla on hallussaan LL40§:ssä kielletty aine tai esine (sellainen aine tai esine, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.)	Opiskelijalla olevan esineen tai aineen haltuun ottamisen työpäivän aikana LL45§	Opettaja ja/tai rehtori LL45§			Esineiden haltuunotto kirjattava LL47§ Kirjaus tehdään Wilmaan Tuki-väliliedelle. Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen on kirjattava LL48§	Ilmoitettava alakäisen huoltajalle mahdollisimman pian. LL47§ Voimakeinojen käytöstä tulee toimittaa kirjallinen selvitys koulutuksen järjestäjälle (lukio-koulutuksen palvelualuejohtaja) LL47§ Lisäksi työntekijän on tehtävä työturvallisuusilmoitus.	Noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. LL47§ Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja/ tai opettajalla on oikeus käyttää esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja (ei voimankäyttövälineitä). Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain turvallisuutta vaarantavia esineitä/aineita LL45§ Haltuun otetut esineet ja aineet luovutetaan opiskelijan huoltajalle tai täysi-ikäiselle opiskelijalle. Jos opiskelija tai huoltaja ei saa lain mukaan pitää esinettä tai ainetta hallussa, se tulee luovuttaa välittömästi poliisille tai muulle viranomaiselle. Esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti ja luovuttaa mahdollisimman pian. Opiskelijalle itselleen luovutettavat esineet ja aineet luovutetaan työpäivän päätyttyä. Jos huoltaja ei nouda kolmen kuukauden kuluessa haltuunotosta esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. LL48§	Ei muutoksenhakuoikeutta LL54§